

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

вул. М. Грушевського, 1, м. Чернівці, 58700, тел. (0372) 552966, факс 573284,
E-mail: doncv@ukr.net web: <http://doncv.gov.ua/> Код ЄДРПОУ 39301337

№ _____ На № _____ від _____

**Керівникам місцевих органів управління
у сфері освіти територіальних громад
області**

**Директорам закладів загальної середньої
освіти обласного підпорядкування**

**Щодо окремих питань
організації безоплатного
харчування в закладах освіти**

До Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) звертаються громадяни області щодо роз'яснення права дітей на безкоштовне харчування у закладах освіти.

З метою підвищення компетенції керівників закладів освіти прохання розповсюдити надану інформацію.

1. Відповідно до Порядку організації харчування (Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305):

п.2. Планування та організація харчування здійснюються відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», санітарного законодавства та цього Порядку.

П.4. Засновник (засновники) закладів освіти забезпечують безоплатне гаряче харчування в державних і комунальних закладах освіти за рахунок коштів відповідних бюджетів відповідно до встановленого в закладі освіти режиму (кратності) харчування для: дітей-сиріт; дітей, позбавлених батьківського піклування; дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах); дітей із сімей, які отримують

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ
ОДА
№01-26/2306 від 29.09.2025
КЕП: САКРІСР О. Л. 29.09.2025 17:09
5E984D526F82F38F040000008815EB00411CD905

допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»; *(тобто сімей, які з поважних або незалежних від них причин, мають середньомісячний сукупний дохід нижчий, ніж прожитковий мінімум для сім'ї) та сімей, які отримують допомогу відповідно до цього Закону України*); учнів закладів освіти, розташованих на територіях радіоактивного забруднення, а також дітей, евакуйованих із зони відчуження, дітей, які є особами з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи, і тих, що проживали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття постанови про відселення, відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»; дітей з числа внутрішньо переміщених осіб, дітей, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів; дітей з числа осіб, визначених у статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцевого самоврядування (ч. 3 ст.56 Закону України «Про освіту»).

2. У закладах загальної середньої освіти незалежно від наявності пільгової категорії, навчальної зміни (у разі організації в закладі освіти змінного навчання), визначеної кратності харчування учні початкових класів забезпечуються безоплатним одноразовим харчуванням (сніданок або обід).

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1145 від 04.10.2024} Розподіл коштів на організацію безоплатного гарячого харчування здобувачів освіти, облік і звітність за використання коштів, які виділяються на безоплатне харчування в закладах освіти, здійснюються відповідно до законодавства. Забезпечення безоплатним гарячим харчуванням за рахунок бюджетних коштів здійснюється на підставі документів, що підтверджують таке право відповідно до законодавства. Ведення обліку здобувачів освіти, що забезпечуються безоплатним гарячим харчуванням, у тому числі здобувачів освіти, які мають особливі дієтичні потреби, здійснюється класним керівником/вихователем, який щодня (сьогодні на завтра) надає відповідну інформацію відповідальній особі та уточнює її зранку поточного дня.

3. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»,

Стаття 10. Сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни

До сімей загиблих (померлих) ветеранів війни належать:

1) сім'ї осіб, зазначених у статтях 6 і 7 цього Закону, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва), одержаних під час захисту Батьківщини або виконання інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), а також внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті або одержаного в період проходження військової служби (у тому числі на території інших держав) під час воєнних дій та конфліктів; *{Абзац перший пункту 1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4000-IX від 08.10.2024}*

сім'ї військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу, які призивалися на збори військовозобов'язаних Міністерства оборони, органів внутрішніх справ і державної безпеки колишнього Союзу РСР і загинули (померли) під час виконання завдань по охороні громадського порядку при надзвичайних ситуаціях, пов'язаних з антигромадськими проявами;

сім'ї загиблих під час Другої світової війни осіб із числа особового складу груп самозахисту об'єктових та аварійних команд місцевої протиповітряної оборони, а також сім'ї загиблих внаслідок бойових дій працівників госпіталів, лікарень та інших медичних закладів;

сім'ї осіб, які загинули або померли внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у Революції Гідності, а також сім'ї осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народові, виявлені під час Революції Гідності.

Дія абзацу четвертого цього пункту не поширюється на сім'ї працівників міліції, осіб, які проходили службу в правоохоронних органах спеціального призначення, військовослужбовців внутрішніх військ, Збройних Сил України та інших військових формувань, які загинули або померли внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних при виконанні службових обов'язків, пов'язаних з подіями Революції Гідності.

До членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, зазначених у цій статті, належать: батьки; один з подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні; діти, які не мають (і не мали) своїх сімей;

діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття; діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти; утриманці загиблого (померлого), яким у зв'язку з цим виплачується пенсія;

2) дружина (чоловік) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, а також дружина (чоловік) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге.

На дружин (чоловіків) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників бойових дій, партизанів, підпільників і учасників війни, нагороджених орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу, визнаних за життя особами з інвалідністю, чинність цієї статті поширюється незалежно від часу смерті особи з інвалідністю;

3) дружина (чоловік), які не одружилися вдруге, батьки, неповнолітні діти померлих учасників бойових дій, партизанів, підпільників, військовослужбовців та учасників війни, які проходили службу у військових підрозділах, частинах, штабах і установах, що входили до складу діючої армії в період Другої світової війни та війни 1938-1939 років з імперіалістичною Японією, нагороджених за бойові дії державними нагородами та орденами і медалями колишнього Союзу РСР (крім ювілейних);

4) діти померлих учасників бойових дій, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, до закінчення цих закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років.

{Стаття 10 в редакції Закону № 488/95-ВР від 22.12.95: із змінами, внесеними згідно із Законами № 2344-IV від 13.01.2005, № 2458-IV від 03.03.2005, № 3174-IV від 01.12.2005, № 880-VI від 15.01.2009, № 1538-VII від 19.06.2014, № 291-VIII від 07.04.2015, № 715-VIII від 06.10.2015, № 901-VIII від 23.12.2015, № 965-VIII від 02.02.2016, № 2203-VIII від 14.11.2017, № 2249-VIII від 19.12.2017, № 2268-VIII від 18.01.2018, № 2443-VIII від 22.05.2018, № 2745-VIII від 06.06.2019; в редакції Закону № 2121-IX від 15.03.2022}

Стаття 10¹. Сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України

До сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України належать:

1) сім'ї осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України, поліцейських, які загинули або померли внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, одержаних під час участі в антитерористичній операції, захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України;

Отже, має право на безкоштовне харчування:

- діти загиблих, зниклих безвісти, полонених або військовослужбовців з інвалідністю, які брали участь в бойових діях, мають право на безкоштовне харчування.

- інші діти учасників бойових дій також можуть мати право на безоплатне харчування або знижку 50% на харчування за рішенням місцевих рад, яке фінансується з місцевого бюджету.

Як оформити право на пільгу: Зверніться до керівництва школи:

Подайте заяву до школи або дитячого садка. Надайте підтверджуючі документи: для підтвердження права на пільгу знадобляться: копія посвідчення УБД (якщо є). довідка про проходження служби. документи, що підтверджують статус загиблого, зниклого безвісти або інвалідність. свідоцтво про народження дитини.

4. Пільги з місцевих бюджетів:

Кожна місцева рада може приймати рішення про надання пільг на харчування для дітей УБД.

Законодавчими актами України не передбачено обов'язкового звільнення осіб, які мають статус учасника бойових дій, від плати за харчування їхніх дітей у загальноосвітніх навчальних закладах. Натомість сім'ї учасників АТО (ООС) та осіб які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, можуть бути звільнені від плати за харчування, якщо сім'я одержує соціальну допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»

Діти учасників бойових дій (УБД) мають право на безкоштовне харчування у школах, але це право залежить від конкретних умов, встановлених рішенням місцевої ради. Право гарантується тим, чий батьки загинули, зникли

безвісти, потрапили в полон або мають інвалідність внаслідок війни. Інші діти УБД можуть отримати знижку або безоплатне харчування **за рахунок місцевого бюджету**.

5. Забезпечення безоплатним гарячим харчуванням за бюджетні кошти здійснюється на підставі документів, що підтверджують таке право відповідно до законодавства (пункт 4 Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку).

Для отримання пільги необхідно звернутися до керівництва закладу освіти з відповідною заявою та надати копію (і) документів, що підтверджують пільги. Заклад освіти не має права вимагати для підтвердження пільги документи, які не передбачені законодавством.

Для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського виховання, документом, що підтверджує отримання пільги на харчування може бути рішення суду або місцевого виконавчого комітету про надання статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування або рішення про встановлення опіки, піклування над дитиною.

Для дітей з особливими освітніми потребами – це висновок інклюзивно-ресурсного центру.

Для батьків дітей із малозабезпечених сімей та сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» підставою для звільнення від плати за харчування є довідка про призначення такої допомоги, видана органами праці та соціального захисту (пункт 2.4 Порядку встановлення плати для батьків за перебування дітей у державних і комунальних дошкільних та інтернатних навчальних закладах).

Для дітей з числа осіб, визначених у статтях 10 та 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», залежно від ситуації (інвалідність одного з батьків, смерть, участь у бойових діях), це можуть бути відповідні посвідчення батьків (про інвалідність, набуту під час війни, посвідчення учасника бойових дій), довідка (про смерть або загибель, що підтверджує статус, довідка з військової частини).

Для дітей-внутрішньо переміщених осіб, дітей, які мають статус дитини, що постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів – довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та рішення виконавчого комітету про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів відповідно.

Для дітей із багатодітних сімей – копія посвідчення про надання статусу багатодітної сім'ї.

Також безоплатно харчуватися мають право й діти інших категорій, визначених законодавством. Крім перерахованих вище категорій дітей, яким на законодавчому рівні встановлено державні пільги на харчування, органи місцевого самоврядування відповідним рішенням можуть визначати також і інші категорії дітей, які можуть отримувати безоплатне харчування (частина 3 статті 56 Закону України «Про освіту»). Наприклад, за рішенням місцевих рад, в

окремих територіальних громадах пільги на безоплатне харчування можуть отримувати також діти захисників та захисниць України, які захищають Україну під час повномасштабної війни, але не мають статусу учасника бойових дій або які не зареєстровані за територією проживання, на якій зареєстрована дитина)

У закладах загальної середньої освіти денної форми навчання за рішенням педагогічної ради заклад може звільнити від плати за харчування вихованців груп продовженого дня (у відсотках чисельності групи за списком): 10 – у повному обсязі; 15 – на половину вартості. Заклад загальної середньої освіти може прийняти рішення про звільнення у повному обсязі від плати за харчування не більш як 25% чисельності групи за списком учнів, які проживають у пришкільних інтернатах (пункт 5 Порядку надання послуг з харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, операції з надання яких звільняються від обкладення податком на додану вартість).

Облік здобувачів освіти, що забезпечуються безоплатним гарячим харчуванням, веде класний керівник/вихователь, який щодня (сьогодні на завтра) надає відповідну інформацію відповідальній особі та уточнює її зранку поточного дня (пункт 4 Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку).

7. Відповідно до пункту 6 Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 305, **компенсація за безоплатне гаряче харчування в закладах освіти** здійснюється у випадках, визначених законодавством.

Пунктами 15 та 16 Норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (далі – Норми), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 305, зокрема, встановлено:

п.15. Норми споживання основних груп харчових продуктів для здобувачів освіти/дітей віком від 14 років і старше, що встановлені додатками 5 – 8, також поширюються на здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

п.16. Норми споживання основних груп харчових продуктів для здобувачів освіти/дітей віком від 14 років і старше, що встановлені додатком 8, поширюються на здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які відповідно до законодавства перебувають на державному забезпеченні, здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які відповідно до законодавства перебувають на повному державному забезпеченні або яким в установленому законодавством порядку призначено опікуна чи піклувальника, та інші категорії здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти відповідно до законодавства.

У разі відсутності можливості для організації повноцінного харчування категоріям здобувачів освіти, встановленим законодавством, у закладі освіти

може виплачуватися грошова компенсація у розмірі вартості харчування у закладах освіти з цілодобовим перебуванням, у складі яких є пансіон, відповідного регіону з урахуванням торговельних націнок. Особам, яким в установленому законодавством порядку призначено опікуна чи піклувальника, виплачується вартість обіду.

З огляду на викладене дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, які перебувають під опікою (піклуванням), які навчаються дистанційно у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, виплачується компенсація у розмірі вартості обіду.

Директор Департаменту

Оксана САКРІЄР

Світлана Прінько, 550810

Додаток до листа Департаменту

ЗРАЗОК заяви на безкоштовне харчування в школі дітей
військовослужбовців:

Директору Черкаської
загальноосвітньої школи
I-III ступенів № 26 ім. І. Ф. Момота
Черкаської міської ради
Черкаської області
Галині ТИТАРЕНКО

(прізвище, ім'я, по батькові)
Адреса проживання:

тел. _____

З А Я В А

Прошу надати моїй дитині _____,
(прізвище, ім'я, по батькові) учню (учениці) _____ класу, який (яка) відповідає
пільговій категорії належить до членів сімей загиблих (померлих) Захисників
і Захисниць України безкоштовне одноразове харчування з 02.09.2024 на I
семестр 2025/2026 навчального року.

_____ (дата) (підпис) (ім'я,
прізвище)

ХТО МАЄ ПРАВО НА БЕЗПЛАТНЕ ХАРЧУВАННЯ:

 Кабінет
Міністрів України

Уряд
online

- ♥ діти-сироти;
- ♥ позбавлені батьківського піклування;
- ♥ діти з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних класах;
- ♥ діти з малозабезпечених сімей, які отримують допомогу від держави та мають сукупний дохід нижчий за прожитковий мінімум;
- ♥ діти з сімей загиблих ветеранів війни та сімей загиблих захисників і захисниць України, діти Героїв України посмертно;
- ♥ діти осіб, які загинули або померли внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час Революції Гідності чи війни з РФ;
- ♥ діти ВПО;
- ♥ діти, що мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів;
- ♥ учні закладів освіти, розташованих на території радіоактивного забруднення; діти, евакуйовані із зони відчуження, а також діти, які є особами з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи, і ті, що проживали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття постанови про відселення.

